

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 146/2022-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpenej AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., P. O. Hviezdoslava 23B, Martin, IČO 36 865 036, v mene ktorej koná advokát JUDr. Marek Hic, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 50 Ek 715/2020 zo 14. mája 2020 a č. k. 50 Ek 715/2020 z 24. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojitosti s čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 13 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy rozhodnutiami Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd obe napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnila právo na náhradu trov konania vedeného ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka, resp. jej právna predchodkyňa bola na strane oprávnenej účastníčkou tzv. starej exekúcie vedenej na základe poverenia na vykonanie exekúcie, ktoré vydal Okresný súd Prešov 12. júla 2013 pod sp. zn. 80 Er 39/2013. Exekúcia sa

viedla na účely vymozenia pohľadávky sťažovateľky v sume 3 705,48 eur s príslušenstvom, trov konania pred rozhodcovským súdom v sume 686,92 eur, trov právneho zastúpenia v konaní pred rozhodcovským súdom v sume 535,38 eur, trov právneho zastúpenia pri exekúcii v sume 223,91 eur, trov oprávnenej v exekučnom konaní v sume 22,88 eur a trov súdneho exekútora. Súdny exekútor vydal 9. apríla 2013 upovedomenie o začatí exekúcie, v ktorom bola povinnému oznámená vymáhaná pohľadávka s príslušenstvom, okrem iného aj trovy oprávnenej v exekučnom konaní. Povinný nepodal námietky a súdny exekútor vydal jednotlivé exekučné príkazy.

3. Upovedomením z 13. februára 2020 oznámil súdny exekútor sťažovateľke ako oprávnenej, že došlo *ex lege* podľa § 2 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“) k zastaveniu exekučného konania vedeného pod sp. zn. 80 Er 39/2013 (ďalej len „stará exekúcia“).

4. Sťažovateľka podala v apríli 2020 opätovný návrh na začatie exekúcie podľa § 9 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. na vymozenie sumy 123,25 eur s príslušenstvom na základe pôvodného exekučného titulu. V predpísanom formulári sťažovateľka uviedla, že si uplatňuje nárok na náhradu trov exekúcie vo výške 75 eur pozostávajúcej i) zo sumy 16,50 eur (poplatok za nový návrh), ii) zo sumy 16,50 eur [poplatok za pôvodný návrh na začatie (starej) exekúcie] a iii) z oprávnenou uhradených paušálnych trov exekútora v sume 42 eur.

5. O tomto novom (opätovnom) návrhu na vykonanie exekúcie rozhodol okresný súd napadnutým rozhodnutím zo 14. mája 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom tak, že návrh oprávnenej v časti vymozenia trov exekúcie v sume 58,50 eur zamietol. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že okresný súd postupoval podľa § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z., keď vyhodnotil ako dôvodné uplatnenie náhrady súdneho poplatku za novú exekúciu a vo vzťahu k uplatnenej náhrade trov starej exekúcie [bod 4 písm. ii) a iii)] návrh na vykonanie exekúcie ako nedôvodný zamietol, pretože oprávnená nemá nárok na náhradu trov spojených s podaním nového návrhu okrem súdneho poplatku. K uplatneniu náhrady za zaplatené paušálne trovy starej exekúcie exekútorovi v sume 42 eur uviedol, že na jej uhradenie bola podľa upovedomenia o zastavení starej exekúcie a výzvy súdneho exekútora na úhradu trov starej exekúcie zviazaná oprávnená, a nie povinný. Podľa § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. je náhradu možné priznať len za zaplatený súdny poplatok, pri iných nákladoch oprávnená nemá nárok na ich náhradu a podľa § 6 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. znáša aj paušálne trovy spojené s ukončením starej exekúcie. Nepovažoval za osvedčené, že táto povinnosť prešla na povinného. Ani uplatnenému nároku na súdny poplatok za pôvodný návrh nie je možné priznať náhradu.

6. Sťažovateľka podala proti uzneseniu zo 14. mája 2020 sťažnosť, v ktorej namietala, že si uplatňuje náhradu trov exekúcie oprávnenej, ktoré platila v zastavenej starej exekúcii, a v súvislosti s podaním nového návrhu len nárok na náhradu súdneho poplatku v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. Ďalšie nároky nie sú nárokmi z titulu podania nového návrhu, vznikli pred jeho podaním. Vo vzťahu k náhrade zaplatených paušálnych trov exekútorovi sťažovateľka uviedla, že ide o zákonnú povinnosť na jej strane, ktorú si oprávnená po uhradení tejto sumy s poukazom na dôvodovú správu k zákonu č. 233/2019 Z. z. môže uplatniť ako príslušenstvo vymáhanej pohľadávky v novej exekúcii, pretože ide o náklady nevyhnutne vynaložené v súvislosti s uplatnením práva. Súd si podľa nej zamieňa platenie trov konania a náhrady trov konania.

Uvádza, že pri zastavení exekúcie sa nerozhoduje o tom, o čom už raz bolo rozhodnuté (o vymáhaní trov súdneho poplatku po udelení poverenia). Výklad zvolený okresným súdom považuje za zjavne nesprávny, ústavne neakceptovateľný, formalistický. Poukázala na arbitrárnosť a protiústavnosť časti dôvodovej správy k zákonu č. 233/2019 Z. z., na preukázanie uhradenia súdneho poplatku a paušálnych trov, na nezohľadnenie nutnosti opätovného žiadania o už raz žiadané a vyhovené. Rozhodoval vylúčený vyšší súdny úradník.

7. Okresný súd obsadený sudcom napadnutým rozhodnutím z 24. novembra 2020 zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu zo 14. mája 2020 s odôvodnením, že sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení stotožňuje a skutkový stav považuje za dostatočne zistený. Poukázal na to, že dôvodová správa k zákonu č. 233/2019 Z. z. je na viacerých miestach nesúladná so samotným textom zákona a nemá právnu záväznosť, a tiež, že sťažovateľka nedisponuje exekučným titulom na vymáhanie ňou uhradených trov starej exekúcie, keďže pôvodné poverenie na vykonanie exekúcie a ani upovedomenie o začatí exekúcie alebo upovedomenie o zastavení exekúcie nie sú spôsobilými exekučnými titulmi na uplatnenie nárokov voči povinnému a iné trovy ako zaplatený súdny poplatok nemožno podľa § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. od povinného vymáhať. Nesúhlasil s tvrdením sťažovateľky, že trovy starej exekúcie predstavujú príslušenstvo vymáhanej pohľadávky ako náklady spojené s jej uplatnením (ani po jej uhradení), pretože ide o pohľadávku prináležiacu súdnemu exekútorovi. Upriamil pozornosť na to, že náklady spojené s uplatnením alebo bránením práva sa nestanú príslušenstvom pohľadávky skôr, než je o nich príslušným orgánom rozhodnuté, ako to je napríklad pri trovách sporového konania. Uviedol aj zákonnú prezumpciu nemajetnosti podľa § 3 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z., ktorá pokrýva trovy súdneho exekútora, ale aj trovy oprávneného v pôvodnej alebo novej exekúcii okrem súdneho poplatku za nový návrh na vykonanie exekúcie. Tie znáša sám oprávnený ako vo výsledku neúspešný s podaním predchádzajúceho návrhu na vykonanie exekúcie. Ide podľa súdu o obdobný režim ako podľa § 61n ods. 1 písm. c) a d) Exekučného poriadku pre exekúcie začaté po 1. apríli 2017. Očakávania oprávnenej na vymoženie pohľadávky súd vnímal v súvislosti s požiadavkou zákonodarcu na časovom ohraničení trvania exekúcie. Súd citoval uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 209/2020 z 12. mája 2020, nebol presvedčený o rozpore zákona č. 233/2019 Z. z. s ústavou či porušení práva oprávnenej vlastníť majetok.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti vytýka napadnutým rozhodnutiam ich zjavnú nesprávnosť, nedostatočné odôvodnenie, arbitrárnosť a svojvoľnú aplikáciu práva. Nesúhlasí s interpretáciou § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. zvolenou okresným súdom, keďže ju považuje za príliš formalistickú a nezohľadňujúcu všetky skutkové a právne súvislosti veci. V tejto súvislosti pripomína, že dôvodom výkonu exekúcie je porušenie povinnosti, a teda protiprávne konanie povinného. Aktuálna nemajetnosť povinného, ktorá sa plynutím času môže zmeniť, nie je dôvodom na odopretie ochrany vlastníckeho práva oprávnenej. Trvalú nemajetnosť povinného je možné riešiť vyhlásením konkurzu či osobného bankrotu, a nie popretím základných práv oprávnenej zastavením exekúcie a „prenesením“ trov exekúcie bez náhrady na oprávnenú.

9. V úvodnej časti obsiahlej ústavnej sťažnosti sťažovateľka otvára polemiku s dôvodovou správou k zákonu č. 233/2019 Z. z. z hľadiska existencie legitímneho cieľa, za ktorý je deklarované odbremenenie súdov, pričom sťažovateľka poukazuje na to, že zaťaženosť dopadá na súdnych exekútorov. Sťažovateľka považuje právnu úpravu zákona č. 233/2019 Z. z. za protiústavnú, pretože je náhlou a neočakávanou zmenou pravidiel výkonu už prebiehajúcej exekúcie, pričom v čase začatia starej exekúcie takéto pravidlá neexistovali (zastavenie konania pre nemajetnosť bez súhlasu oprávneného, pozn.). Vníma možnosť rozporu konania štátu s pozitívnym záväzkom zabezpečiť subjektom práva vymožitelnosť ich práva na svojom území. Sťažovateľka tiež poukazuje na rozhodnutie sp. zn. PL. ÚS 17/08, z ktorého vyplýva, že čl. 1 ods. 1 ústavy zahŕňa aj požiadavku na obsahovú a hodnotovú kvalitu právnych noriem, ktorá má zaistiť primeranosť použitého právneho prostriedku vo vzťahu k sledovanému legitímnemu cieľu právnej úpravy.

10. Inštitút zastavenia starých exekúcií sťažovateľka vníma ako pendant prerušenia exekučného konania, pretože podaním opätovného návrhu je možné „*preklopiť*“ starú exekúciu do novej so zachovaním účinkov zabezpečovacích úkonov súdneho exekútora vykonaných v starej exekúcii. Výklad zvolený okresným súdom podľa názoru sťažovateľky neberie do úvahy túto podstatu a zmysel nového návrhu a je tak v dôsledku prílišného formalizmu v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Sťažovateľka ponúka iný výklad, ktorý považuje za ústavne konformný.

11. Sťažovateľka poukázala na § 200 ods. 1 poslednú vetu Exekučného poriadku, podľa ktorého má oprávnený nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku. Sťažovateľka ďalej uvádza, že povinnosť platenia (úhrady) trov má ten, komu trovy vznikli. Predbežné trovy exekúcie určuje súdny exekútor v upovedomení o začatí exekúcie, proti ktorému povinný môže vzniesť námietky proti trovám exekúcie, o ktorých rozhoduje exekučný súd. Súd teda rozhoduje o trovách exekúcie len v prípade zastavenia exekúcie alebo vznesenia námietky povinného proti výške predbežných alebo ďalších trov exekúcie. O ostatných otázkach vrátane určenia výšky trov (aj oprávnenej) rozhoduje súdny exekútor ako orgán štátnej moci určený na nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí. Exekútor vymôže trovy exekúcie (vrátane trov oprávnenej) niektorým zo spôsobov určených na vymoženie peňažnej pohľadávky vydaním príkazu na úhradu trov exekúcie. V rámci starej exekúcie boli sťažovateľkou uplatnené trovy už právom aprobovaným spôsobom „zahrnuté“ do vymáhanej pohľadávky (obsiahnuté v poverení na vykonanie exekúcie vydanom exekučným súdom a určené v upovedomení o začatí exekúcie ako predbežné trovy exekúcie oprávnenej, ktoré exekútor vyhodnotil ako oprávnené a následne vydal zo svojej úradnej moci súdny exekučný príkaz, ktorým nariadil už samotné vymáhanie aj týchto trov oprávnenej) a práve tieto trovy si uplatnila ako príslušenstvo vymáhanej pohľadávky aj v novom (opätovnom) návrhu.

12. Sťažovateľka s poukazom na § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. uvádza, že pravidlo z neho vyplývajúce sa týka len náhrady trov spojených s podaním nového návrhu a vôbec nepojednáva o náhrade iných trov spojených s uplatňovaním a vymáhaním nároku oprávnenej. Inak povedané, vôbec sa netýka trov starej exekúcie. Uplatnená náhrada za trovy starej exekúcie vzniknuté oprávnenej, ako aj nárok na náhradu zaplatenej paušálnej náhrady trov exekútora vznikli pred podaním nového (opätovného) návrhu a nemôžu byť považované za nárok spojený s podaním nového návrhu, a preto podľa jej názoru aplikáciou § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. na spornú

časť uplatnenej pohľadávky došlo k svojvoľnému aplikovaniu právnej normy, ktorá na skutkový stav prípadu nedopadá.

13. Vo vzťahu k zaplatenej paušálnej náhrade trov exekútora sťažovateľka uvádza, že jej vznikol nárok na náhradu týchto trov proti povinnému ako náklad zjavne súvisiaci s uplatnením pohľadávky, teda príslušenstvo vymáhanej pohľadávky, čo explicitne vyplýva aj z dôvodovej správy k § 6 zákona č. 233/2019 Z. z. Poukazuje tiež na formulár na podanie nového návrhu, ktorý v poznámkach k položke trovy oprávneného uvádza ako príklad tzv. iných trov práve zaplatenú paušálnu náhradu trov exekútora v starej exekúcii. Svoj právny názor sťažovateľka podporila aj konštantnou judikatúrou ústavného súdu (napr. I. ÚS 220/2020 a mnohé ďalšie), z ktorej vyplýva, že oprávnenému zo starej exekúcie nič nebráni podať nový návrh, v rámci ktorého si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky.

14. Okresný súd tak podľa názoru sťažovateľky konštruuje neexistujúci obsah právnych noriem, ignoruje (bez riadneho odôvodnenia svojho odklonu) judikatúru ústavného súdu, dôvodovú správu k zákonu, neprihliada na poučenie vo formulári a využíva v neprospech oprávnenej formalistický, izolovaný a nesprávny výklad, ktorý zasahuje samotnú podstatu a zmysel základných práv označených sťažovateľkou a nerešpektuje zmysel a účel zákona. Ide o ústavne neudržateľný prejav svojvôle a arbitrárnosti, neaplikovania platných a účinných právnych noriem na vec sťažovateľky bez zohľadnenia ich vzájomných súvislostí. Výklad zvolený okresným súdom považuje aj za extrémne rozporný s princípmi materiálnej spravodlivosti, pretože náklady spojené s náhlou a neočakávanou zákonnou zmenou pravidiel vymáhania pohľadávky by tak mal znášať v celom rozsahu oprávnený bez údajnej možnosti ich náhrady, teda ten, kto je poškodený už v dôsledku neplnenia exekučného titulu. Mechanizmus núteného výkonu rozhodnutí by tak stratil funkčnosť a štát by nezabezpečil reálnu a efektívnu možnosť uplatnenia práv jednotlivca priznaných mu právnym poriadkom.

15. Na základe uvedeného svojvoľného výkladu okresný súd svojím rozhodnutím obmedzil vlastnícke právo sťažovateľky, keď došlo k protiprávnemu úbytku jej majetku bez primeranej náhrady. Zároveň považuje sťažovateľka mieru svojvôle pri rozhodovaní za takú, ktorá už dosahuje intenzitu negatívne zasahujúcu do zdania nestrannosti súdu, a preto sa sťažovateľka domnieva, že došlo aj k porušeniu princípu rovnosti strán v konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K napadnutému uzneseniu zo 14. mája 2020:

16. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

17. V rámci predbežného prerokovania návrhu na začatie konania ústavný súd dospel k záveru, že na preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom zo 14. mája 2020 bol v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom príslušný okresný súd, ktorého právomoc predchádzala právomoci ústavného súdu, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojich označených základných práv napadnutým uznesením okresného súdu zo 14. mája 2020, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu z 24. novembra 2020:

18. Na úvod ústavný súd poznamenáva, že argumentácia sťažovateľky smerujúca k neústavnosti právnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z. nemôže byť predmetom skúmania v tejto veci, keďže sťažovateľka nie je subjektom legitimovaným na podanie návrhu na vyslovenie nesúladu právnej normy, ako aj z dôvodu, že ústava a zákon o ústavnom súde zverujú právomoc preskúmať súlad právnych predpisov v konaní podľa čl. 125 ústavy len plénu ústavného súdu, nie jeho jednotlivému senátu. Ústavný súd preto v tomto konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy konštatuje, že na preskúmanie námietok sťažovateľky sumarizovaných v bode 9 tohto uznesenia (skúmanie proporcionality novej právnej úpravy, pozn.) nemá právomoc.

19. Ústavný súd, vychádzajúc zo znenia právnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z., ktorý je potrebné považovať za *lex specialis* vo vzťahu k Exekučnému poriadku, konštatuje, že nárok na paušálnu náhradu trov exekútora vzniká *ex lege*, a to čo sa týka základu aj výšky, a preto nie je možné uvažovať o porušení základných práv sťažovateľky nezohľadnením výkladu úpravy *lex generalis* a judikatúry z nej vychádzajúcej, keďže jej aplikácia je vylúčená existenciou a povinnosťou aplikácie úpravy *lex specialis*. Na základe uvedeného ústavný súd považuje túto časť argumentácie sťažovateľky za právne bezvýznamnú.

20. Pokiaľ ide o základ nároku na paušálne trovy starej exekúcie podľa § 6 zákona č. 233/2019 Z. z. patriaceho súdnemu exekútorovi po zastavení exekúcie, ústavný súd uvádza, že v zmysle jeho judikatúry by mohlo ísť o majetok požívajúci ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (m. m. II. ÚS 31/04), hoci na rozdiel od odkazovanej veci k jeho nadobudnutiu môže dôjsť v tomto prípade aj bez rozhodnutia všeobecného súdu, len na základe upovedomenia samotného súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie podľa § 5 zákona č. 233/2019 Z. z.

21. Naproti tomu oprávnený ako subjekt podľa tohto zákona znášajúci prípadné súdnym exekútorom uplatnené trovy starej exekúcie v tom istom zákone nemá obdobným spôsobom zakotvený nárok na náhradu trov starej exekúcie proti povinnému, ak sa rozhodne podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatniť si ich. V § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. je však uvedené pravidlo, že okrem náhrady súdneho poplatku za (opätovný) návrh oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Z formulácie tohto ustanovenia je možné vyvodiť, že zákonodarca si je vedomý toho, že oprávnenému môžu vzniknúť trovy spojené s podaním opätovného návrhu, rozhodol sa však obmedziť trovy oprávneného uspokojované v novej exekúcii na jedinú ich zložku, a to iba zaplatený súdny poplatok.

22. Napriek tomu ústavný súd pripúšťa, že vo vzťahu k ďalším nákladom súvisiacim s ukončením predošlej exekúcie môžu vzniknúť aplikačné či výkladové otázky, na ktoré musí odpovedať exekučný súd. Z textu § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. použitím výkladu *a contrario* sa iste dá právne uvažovať o uplatňovaní trov starej exekúcie aj spôsobom naznačeným sťažovateľkou, resp. predtým aj ústavným súdom, ktorý vyplýva z hmotného práva a spomína ho aj v dôvodová správa. V nej zákonodarca však len poukázal na možné hmotnoprávne riešenie, ktoré nepovažoval za potrebné zakotviť do záväzného textu zákona.

23. Uhradením paušálnych trov starej exekúcie súdnemu exekútorovi sťažovateľka splnila povinnosť vyplývajúcu zo zákona č. 233/2019 Z. z. a z upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Či sa tým peňažná hodnota transformovala do príslušenstva pôvodne vymáhanej pohľadávky a stala sa samostatným právom, ktoré by mohla vykonávať, však bolo podľa názoru ústavného súdu otázkou výkladu jednoduchého práva patriacou okresnému súdu. Okresný súd ako orgán s právomocou túto otázku autoritatívne posúdil tak, že opakovane neprijal takýto výklad. Išlo pritom o novú právnu otázku vzniknutú v súvislosti s prijatím zákona č. 233/2019 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť v januári 2020.

24. Ústavný súd v súlade s pravidlami uplatňovania svojej právomoci považuje za vhodné, aby takéto otázky primárne riešil a vyvodzoval z nich ďalšie procesné následky samotný okresný súd v podobe vydania poverenia na vykonanie exekúcie alebo zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie. Ak ústavný súd nezistil zo strany okresného súdu v napadnutom rozhodnutí arbitrárnosť, musí vychádzať zo záveru, že zákonný nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie proti povinnému v exekučnom konaní začatom na základe opätovného návrhu sťažovateľka nemá. Totožná právna otázka bola predmetom rozhodovania ústavného súdu s rovnakým záverom aj vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 557/2021, IV. ÚS 512/2021, II. ÚS 21/2022 a II. ÚS 68/2022.

25. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je inak najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

26. Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutými rozhodnutiami, ktoré posudzoval vo vzájomnej súvislosti (IV. ÚS 350/09), konštatuje, že okresný súd sa adekvátnym spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami, ktoré sťažovateľka predniesla v jej sťažnosti proti uzneseniu zo 14. mája 2020. Svoje závery odôvodnil spôsobom, ktorý spätne umožňuje vykonať ich prieskum. Hoci nedal okresný súd odpovede na všetky sťažovateľkou nastolené teoretické otázky, resp. na otázky vyplývajúce z rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, podľa názoru ústavného súdu naplnil požiadavku riadneho odôvodnenia pri podstatných nastolených otázkach. Ústavný súd nezistil prítomnosť prílišného formalizmu v napadnutom rozhodnutí. Zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem je ústavne akceptovateľná. Argumenty sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu nesvedčia v prospech záveru, že súdne konanie bolo vo výsledku nespravodlivé. Išlo v zásade

o problematiku akcesorického nároku (príslušenstva pohľadávky), resp. (náhrady) trov konania v exekučnom konaní, pri ktorej ústavný súd postupuje zdržanlivejšie (m. m. II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

27. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že okresný súd nerešpektoval názory ústavného súdu, že „*nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky*“, tento názor podľa ústavného súdu nemá žiaden ústavnoprávne relevantný význam pre posudzovanie teraz prejednávanej veci. V spomínaných rozhodnutiach nešlo o vyslovenie ústavnoprávne významného právneho názoru, keďže tento sa netýkal podstaty rozhodovania ústavného súdu pri posudzovaní skôr podaných ústavných sťažností (*ratio decidendi*), ale budúceho možného návrhového uplatnenia náhrady paušálnych trov starej exekúcie. Už citovanú formuláciu je preto potrebné vnímať len ako deklaráciu procesnej legitímácie sťažovateľa spojenej s možnosťou podania opätovného návrhu na vykonanie exekúcie (teda načrtnutia popísanej možnosti), nie však odobrením dôvodnosti predmetnej náhrady, teda legitímácie vecnej. Tá môže byť, samozrejme, posúdená až v konaní, v ktorom k posudzovaniu uplatneného nároku dôjde, nie vopred a hypoteticky (obdobne napr. sp. zn. IV. ÚS 512/2021, II. ÚS 68/2022).

28. K argumentácii sťažovateľky, podľa ktorej uvedené paušálne trovy starej exekúcie a trovy starej exekúcie predstavujú príslušenstvo jej pohľadávky, ktoré nemusí byť v súčasnosti a nemuselo byť ani v minulosti priznané exekučným titulom, je potrebné uviesť, že tento jej právny názor má možno oporu v dôvodovej správe vydanéj k zákonu č. 233/2019 Z. z., ale zároveň je v zjavnom rozpore s jasne formulovaným zákonným textom. V prípadoch vzájomného významového konfliktu medzi doslovným výkladom normatívneho textu a subjektívne historickým výkladom nemôže ani jasne formulovaný úmysel zákonodarcu vyjadrený v dôvodovej správe prevážiť nad jasne formulovaným textom právnej úpravy, pretože z hľadiska právnej istoty adresátov normatívneho pôsobenia zákonodarcu nie je rozhodujúce to, čo normotvorca chcel v texte právneho predpisu vyjadriť, ale to, čo skutočne vyjadril, pretože len daný text bol verejne vyhlásený.

29. Ústavný súd konštatoval, že uznesenie okresného súdu z 24. novembra 2020 nenesie znaky extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a argumentácia okresného súdu je akceptovateľná a v nijakom prípade ju nemožno označiť za arbitrárnu. Súdna ochrana poskytnutá okresným súdom sťažovateľke nevykazuje nedostatky dosahujúce intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Z ústavnoprávneho hľadiska niet v tomto prípade žiadneho dôvodu na spochybňovanie alebo prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. Ústavný súd preto dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím, je zjavne neopodstatnená. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistil, že medzi napadnutým rozhodnutím a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavnú sťažnosť z týchto dôvodov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na tento záver samostatne nemôže obstať ani súvisiaca námietka porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy.

30. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľky na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru (sťažovateľka v návrhu petitu, ako je zhrnutý v bode 1, nesprávne uviedla, že ide o článok ústavy, pozn.) ústavný súd odkazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie ESLP vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (rozhodnutie ESLP vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131). Z citovanej judikatúry ESLP vyplýva zrejma súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje (obdobne napr. III. ÚS 177/2020).

31. Vzhľadom na to, že ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti vylúčil porušenie sťažovateľkou označeného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohol dospieť ani k záveru o porušení práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým rozhodnutím, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. K rovnakému záveru ústavný súd dospel aj v súvislosti s námietskou porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, podľa čl. 11 ods. 1 listiny a analogického práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozhodnutím. Ide o práva hmotnoprávnej povahy. Sťažovateľka ich porušenie argumentačne odvíjala od namietaného porušenia jej práv procesnej povahy. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, nevyhnutným predpokladom porušenia jej hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jej procesných práv (namietaný nedovolený zásah súdnej moci do zákonodarnej moci pri výklade právneho predpisu). Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv sťažovateľky napadnutým rozhodnutím okresného súdu, rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich označených hmotných práv.

33. Sťažovateľka namieta aj porušenie práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré odôvodňuje extrémnou svojvôľou v posúdení jej veci, ktorá spochybňuje zdanie nestrannosti súdu. Ústavný súd svojvoľný či arbitrárny postup nezistil, rovnako ani kolíziu s označeným základným právom sťažovateľky. Z uvedeného dôvodu aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ju odmietol.

34. Keďže bola ústavná sťažnosť sťažovateľky odmietnutá ako celok, bolo bez významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi, ktoré sú viazané na vyslovenie porušenia práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu